

Kokousmuistio

13.9.2022

VN/19676/2020

LÄÄKEASIOIDEN TIEKARTAN POIKKIHALINNOLLINEN KOORDINAATIORYHMÄ**Aika:** 8.9.2022 klo 08:30-11**Paikka:** STM, Meritullinkatu 8, kh Innostamo, 1 krs.**Kutsutut:**

Tuula Helander, johtaja, STM, pj	(-)
Elina Asola, erityisasiantuntija, STM, vpj	(x)
Tapani Hämäläinen, lääkintöneuvos, STM	(-)
Mikko Huovila, erityisasiantuntija, STM	(-)
Lauri Pelkonen, johtaja, STM	(x)
Pertti Happonen, johtaja, Fimea	(-)
Johanna Nystedt, johtaja, Fimea	(x)
Sari Kujala, johtaja, Fimea	(-)
Hanna Koskinen, ryhmäpäällikkö, Kela	(-)
Jaana Kruuti, yliproviisori, etuuspäällikkö, Kela	(x)
Kirsi Vainio, tuoteomistaja, Kela	(-)
Toni Relander, lääketukkukaupan johtaja, THL, vj	(-)
Annika Koivisto, erityisasiantuntija, THL, vj	(-)
Kirsti Tolonen, ylilääkäri, Valvira	(x)
Elise Pekkala, hallitusneuvos, TEM	(-)
Antti Saastamoinen, johtava ekonomisti, KKV	(x)
Outi Luoma-Aho, budjettineuvos, VM, vj	(x)

Asiantuntijasihteerit:

Tuija Metsävainio, hallitussihteeri, STM	(-)
Riikka Vuokko, erityisasiantuntija, STM	(x)
Anne Hautala, erityisasiantuntija, STM	(-)
Kirsi Päivänsalo, neuvotteleva virkamies, STM	(x)
Tiina Satti, lakimies, STM	(-)
Emmi Vettenranta, asiantuntija, STM	(-)
Aleksi Westerholm, asiantuntija, STM	(x)
Kukka-Maaria Virta, asiantuntija, STM, sihteeri	(x)

Kutsutut asiantuntijat:

Kimmo Rissanen, päätuoteomistaja, Kela	(-)
Piia Vuorela, johtaja, Fimea	(x)

Leena Reinikainen, kehittämissuunnittelija, Fimea
Ari Jansen, erityisasiantuntija, STM

(x), kohdat 1-2
(x)

1. Kokouksen avaus ja osanottajien toteaminen, *Elina Asola, STM*

Varapuheenjohtaja Elina Asola avasi kokouksen kello 8:31. Todettiin osanottajat. Edellisen kokouksen muistio on hyväksytty sähköpostitse.

Seuraava kokous pidetään täysin etänä Teamsin kautta 13.10.2022.

Asettamispäätökseen on tulossa henkilöstömuutoksia.

2. Apteekkijaoksen ajankohtaiset, *Alexi Westerholm, STM*

- Ajankohtaiskatsaus

Westerholm esitteli ajankohtaiset asiat apteekkijaoksesta. Westerholm kertoi apteekkijaoksen loppuvuoden alustavan aikataulun. Apteekkijaos järjestää sidosryhmätilaisuuden 23.9.2022, jossa käsitellään apteekkien omistajuusmalleja. Lisäksi Westerholm esitteli apteekkitalouden ja apteekkipalveluiden nykymallia.

Keskusteluissa nousi esiin apteekkien lupajärjestelmän kehittäminen ja apteekkien omistajapohjan laajentamisen mahdollisuudet. Keskusteltiin myös apteekkien markkinointiketjujen yhteistyöstä sekä lääkkeiden tukku- ja vähittäismyyntihintoihin vaikuttavista mekanismeista.

- Avohuollon apteekkien lääkeneuvonta selvityksen tulosten esittely, Leena Reinikainen, Fimea
- Apteekkijärjestelmät Euroopassa selvityksen tulosten esittely, Leena Reinikainen, Fimea

Reinikainen esitteli Avohuollon apteekkien lääkeneuvonnan sekä Apteekkijärjestelmät Euroopassa –selvitysten tulokset. Reinikaisen mukaan apteekki- ja lääkkeiden vähittäisjakelujärjestelmissä Euroopassa on maakohtaista vaihtelua johtuen kansallisesta sääntelystä. Erilaiset lähtökohdat vaikeuttavat eri maiden vertailua Suomen tilanteeseen. Kuitenkin kansainvälisessä selvityksessä löytyi useita hyviä apteekkitoiminnan käytäntöjä, joita voisi myös hyödyntää Suomessa. Reinikaisen mukaan avohuollon apteekkien lakisääteisen lääkeneuvonnan yksityiskohtaisemmalle määrittelylle on selkeä tarve tasalaatuisen lääkeneuvonnan

edistämiseksi sekä lääkeneuvonnan toteutumisen ja laadun ohjaamisen, seurannan, arvioinnin ja valvonnan takaamiseksi.

Keskusteluissa pohdittiin apteekkijärjestelmien purkamisesta johtuneita vaikutuksia. Reinikaisen mukaan niissä maissa, joissa apteekkijärjestelmä on purettu, apteekkien määrä on lisääntynyt vain tiheään asutuilla alueilla, missä apteekkipalveluita on jo runsaasti. Lisäksi Reinikaisen mukaan selvityksessä ei havaittu, että muissa maissa apteekeilla olisi käytössä erillisyhtiöitä. Apteekkien talouden kansainvälisissä vertailuissa on kuitenkin keskeistä huomioida apteekkiveron erilainen määräytyminen muissa maissa.

Keskusteluissa pohdittiin, onko muilla mailla veloitteita apteekeille edullisimpien lääkevalmisteiden pitämisestä varastossa. Lisäksi keskusteluissa nousi esiin muiden maiden kalliiden lääkkeiden jakelukanavien käytännöt. Reinikaisen mukaan edullisimpien lääkevalmisteiden varastossa pitämisen veloitteesta tai erityisen kalliiden lääkkeiden jakelukanavista ei ole tehty kansainvälistä selvitystä.

Keskusteluissa nousi esiin apteekkien osuus lääkehoidon vaikuttavuuteen. Keskusteluissa todettiin, että lääkehoidon vaikuttavuutta voidaan seurata vain, mikäli potilas ostaa reseptilääkkeen. Itsehoitolääkkeiden osalta ei voida seurata lääkehoidon vaikuttavuutta. Keskusteluissa nostettiin esiin klinisen farmasistin apu terveyskeskuksissa lääkehoidon vaikuttavuuden parantamiseksi.

Keskusteluissa nousi myös esiin apteekkien rooli terveydenhuollossa. Keskusteluissa tunnistettiin tarve edistää moniammatillista yhteistyötä terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa. Keskusteluissa ehdotettiin farmaseuttisen henkilökunnan osaamisen laajempaa hyödyntämistä, minkä avulla voitaisiin vähentää muun terveydenhuollon kuormitusta.

Keskusteluissa todettiin, että lääkealan muutosten vaikutusarviointien tekeminen on hankalaa, jos muutoksia tehdään kerralla paljon. Mikäli muutokset tehtäisiin yksi kerrallaan, voitaisiin seurata kunkin muutoksen vaikutusta erikseen. Keskusteluissa nostettiin tärkeiksi tekijöiksi vaikutusten arviointiin muun muassa lääkkeiden saavutettavuuden, lääkehuollon kustannustehokkuuden ja apteekkien tasavertaisen lääkeneuvonnan.

Keskusteluissa nousi esiin apteekkien tarjoaman lääkeneuvonnan merkitys terveydenhuollossa. Keskusteluissa todettiin apteekkien farmaseuttisella henkilökunnalla olevan parhaat edellytykset lääkeneuvonnan ja lääkkeiden hintaneuvonnan antamiselle resurssien sallimissa puitteissa. Keskusteluissa todettiin, että lääkeneuvonta ei aina toteudu optimaalisella tavalla. Keskusteluissa tunnistettiin tarve määritellä minimivaatimukset lääkeneuvonnan eri vaiheille ja tilanteille.

Keskusteluissa todettiin tasavertaisten hoitokäytäntöjen toteutumisen olevan keskeistä niin nykyisissä sairaanhoitopiireissä kuin tulevilla hyvinvointialueilla. Keskusteluissa nousi esiin Käypä Hoito –suositusten merkitys hoitokäytäntöjen tasavertaisuuden varmistamisessa. Keskusteluissa pohdittiin hoitokäytäntöjen tasa-

arvoisen toteutumisen valvomisen mahdollisuutta sekä mahdollisten valtakunnallisten indikaattoreiden kehittämistä.

3. Tiedonhallinnan jaoksen ajankohtaiset, *Riikka Vuokko, STM*

- Ajankohtaiskatsaus
- Lääketietovarannon kustannushyötyanalyysin tulosten esittely

Vuokko esitteli ajankohtaiset asiat tiedonhallintajaoksen osalta (liite 1). Ari Jansen täydensi ajankohtaiskatsausta kertomalla lakimuutosten aikataulusta. Lääkityslistaa viedään läpi osana sotetiedonhallinnon lainsäädäntöuudistusta. Hallituksen esitys pyritään antamaan budjettilain aikataulussa, ja jaoksen työ etenee aikataulun mukaisesti.

Vuokko esitteli lääketietovarannon kustannushyötyjen ja muutosvaikutusten arvioinnin tulokset (liite 2). Vuokon mukaan lääketietovarantoon koottaisiin yhdenmukaiset tiedot eri viranomaisten tehtäviin ja palveluihin liittyviä tietoaineistoa, joita hallinnoidaan keskitetysti.

Keskusteluissa nousi esiin lääketietovarannon aineiston mahdollinen hyödyntäminen tutkimuskäytössä. Vuokon mukaan lääketietovarannon kehittämisessä otetaan huomioon tietovarannon soveltuvuus tutkimuskäyttöön.

4. Ohjaus- ja rahoitusjaoksen ajankohtaiset, *Lauri Pelkonen, STM*

- Jaoston tilannekatsaus

Pelkonen esitteli ajankohtaiset asiat ohjaus- ja rahoitusjaokselta (liite 3). Pelkosen mukaan ohjaus- ja rahoitusjaoksen työ etenee aikataulun mukaisesti. Tällä hetkellä jaosto työstää lääkehoidon ohjausta sosiaali- ja terveydenhuollon uusissa rakenteissa.

5. Muut asiat

- Seuraava kokous pidetään 13.10.2022 Teamsilla.

6. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja Elina Asola päätti kokouksen kello 11:04.

LIITTEET:

Liite 1. Lääkehoidon tiedonhallintajaoksen tilannekatsaus

Liite 2. Lääketietovarannon kustannushyötyjen arviointi

Liite 3. Ohjaus- ja rahoitusjaoksen tilannekatsaus